

RYBA JMÉNEM IAN

Co všechno
viděla rybička,
když vyskočila
z 27. patra

BRADLEY
SOMER

**RYBA JMÉNEM IAN
BRADLEY SOMER**

RYBA JMÉNEM IAN

**BRADLEY
SOMER**

***PŘELOŽIL
FILIP
KLAUSNER***

Toto dílo je fikce. Všechny postavy, organizace a události popsané v tomto románu jsou buď výplodem autorovy fantazie, nebo jsou použity ve smyšlených souvislostech.

FISHBOWL

Copyright © 2015 by Bradley Somer

Published by arrangement with St. Martin's Press, LLC.

Translation © Filip Klausner, 2015

Czech edition © Metafora, 2015

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-470-1

Věnováno
B. Tylerové

KAPITOLA PRVNÍ, VE KTERÉ JE VYSVĚTLENA PODSTATA ŽIVOTA A VŠEHO OSTATNÍHO

Existuje krabice, která obsahuje život a všechno ostatní.

Není to žádná metaforická truhlice vědění. Není to krabice plná papírů, které byly sebrány, svázány a zaplněny zápisky víry, zaznamenávajícími slabosti a protiklady lidského druhu. Nevystavuje na odiv zatuchlý pach dávného vědění a plesnivějícího papíru. Není to mikroskopická schránka s C-G-A-T (částmi DNA: cytosinem, guaninem, adeninem a thyminem, *pozn. překl.*) spočívající mezi buněčnými stěnami a obsahující stopy všeho, co kdy žilo, ode dneška zpět skrz hvězdný prach samotného velkého třesku až k čemukoli, co existovalo předtím, než začal běžet čas. Nemůže být nijak poslepována, znovu pospojována ani podrobena terapii. Není to dílo žádného Boha ani Darwinovy evoluce. Nejsou to ani tisíce jiných myšlenek, jakkoli konkrétních nebo abstraktních, které by mohly zaplnit stránky této knihy. Není to žádná jednotlivá z těchto věcí, ale všechny smíchané dohromady, a ještě víc.

Teď víme, co to není, zaměříme se tudíž na to, co to je. Je to krabice obsahující stálou přítomnost života samého. Uvnitř se pohybují živé bytosti a v nějakém bodě bude existovat dost dlouho, aby obsahovala úplně všechno. Ne všechno najednou, ale během plynoucích let se bude hromadit jedna nekonečná vrstva na druhou, až tam skončí vše.

Čas tyto zážitky nahromadí, naskládá je jeden na druhý, a ačkoliv okamžiky samotné jsou prchavé, to, že nějaký jednotlivý okamžik pomine, nemůže vymazat skutečnost, že někdy existoval.

Tímto způsobem sahá tato krabice od organického

k nadpozemskému. Srdcervoucí něha lásky, drásající nenávisť, chlípný chtíč, smutek nad ztrátou člena rodiny, bolest osamění, všechny myšlenky, které kdy byly myšleny, všechna slova, která byla vyřčena, a dokonce i ta, která nikdy vyslovena nebyla, radost čerstvých rodičů i smutek ze smrti a všechno ostatní bude prožito v této jediné nádobě. Vzduch je nabitý očekáváním toho všeho. Až to bude všechno dokonáno, vzduch bude nabitý vším, co pominulo.

Je to krabice vytvořená lidskýma rukama a – pokud se vaše víra kloní tím směrem – jejich prostřednictvím rukama Boha. Nezávisle na jejím původu je účel stále stejný a její struktura ho jasně odráží. Krabice je rozdělena do malých přihrádek, ve kterých jsou všechny zážitky v průběhu času uloženy, přestože žádný řád v jejich umístění ani chronologickém pořadí není.

008

Přihrádky jsou poskládány takto: dvacet sedm na výšku, tři na šířku a dvě na hloubku a v nich je obsažena celá tahle směsice. Melvil Dewey, svatý patron knihovníků, by se zděsil pouhé myšlenky na pokus o katalogizaci detailů těchto sto šedesáti dvou přihrádek. Neexistuje žádný způsob jak uspořádat nebo rozčlenit, co se tam odehrává, žádný způsob, jak to kontrolovat nebo systematizovat. Prostě to musí být ponecháno v chaosu.

Všechny přihrádky jsou propojeny dvojicí výtahů. To jsou také malé krabice, každá s kapacitou deset lidí nebo 1814 kilogramů, podle toho, čeho se dosáhne dřív. V každé je na zrcadlové stěně poblíž ovládacího panelu připevněná malá destička, která to potvrzuje. A potvrzuje to i otravný tón alarmu, který se rozezní, kdykoli je povolené zatížení překročeno. Zdvíže se neúnavně posouvají špinavými šachtami nahoru a dolů a vytrvale přepravují předměty i jejich opatrovníky do různých úrovní. Ve dne v noci jezdí tu do jednoho patra, tu do jiného a pak zase zpátky do vestibulu. Ta-

ké je tam schodiště pro případ požáru nebo výpadku proudu, takže opatrovníci mohou popadnout předměty, které jsou jim nejdražší, a bezpečně opustit krabici.

Ano, ta krabice je budova. Přesněji řečeno činžovní dům. Sedí si tam, skutečné místo ve skutečném městě. Má svoji adresu, takže ho lidé, kteří tu oblast neznají, mohou najít. Také je označen řadou čísel, aby ho mohli nalézt i právníci a městští inspektoři. Je označen mnoha způsoby. Pro město je to oranžový obdélník s černým šrafováním na urbanistické mapě. „Výšková budova s velkou hustotou bytových jednotek“ zní popiska. Pro mnoho obyvatel je to „garsoniéra k pronájmu s podzemním parkovacím stáním a prádelnou s automaty na mince“. Pro některé to byl „neuvěřitelně levný způsob, jak si vyzkoušet pohodlí a přístupnost bydlení v centru města. Tento dvoupokojový byt s jednou koupelnou do osobního vlastnictví a s ničím nerušeným výhledem na město musíte vidět, abyste uvěřili“, a nyní je to pro ně domov. Pro pár z nich je to místo, kde pracují o víkendech. Pro jiné je to místo, kde o víkendech navštěvují přátele.

Budova byla postavena v roce 1976 a od té doby se belhavě pohybovala proudem času. Když byla ještě nová, byla nejvyšší v ulici. Teď, jak stárne, už tam stojí tři vyšší. Brzy přibude čtvrtá. Ve své době to byla elegantní a majestátní stavba. Nyní působí zastarale a patří do období architektonické historie, jež má své vlastní pojmenování, které, ač v době stavby ještě neexistovalo, je při zpětném pohledu užíváno s plným vědomím skutečnosti.

Budova byla nedávno opravena, protože už to opravdu potřebovala. Beton byl natřen, aby se zakryla vydrolená místa a nahromaděná graffiti. Nedoléhající okna a dveře na balkony se vyměnily za nové, které udržují večerní chlad venku a příjemně teplý vzduch uvnitř.

Minulý rok se dočkala náhrady i obří stará nádrž na horkou vodu, aby byla dost teplá voda na mytí a na topení pro celý dům. Předělaly se rozvody elektřiny, protože se změnilly stavební předpisy. Kdysi to byl dům plný nájemníků. Nyní většina lidí své byty vlastní a jen někteří si zvolili pronájem, aby vyvážili riziko jiných investic „obohacením portfolia“.

Budova jako archa naplňuje poslání nést v sobě vše doposud zmíněné, poskytujíc přístřeší duchu a chaosu života a bytostem, jež jsou jejich nositeli, v potopách až do té doby, než rozbouřené vody opadnou. Podle toho, kde bydlíte, se tahle krabice může klidně nacházet ve stejné ulici. Dokonce to může být pár kroků od místa, kde čtete tato slova. Můžete kolem ní jezdit cestou z práce, pokud pracujete v centru, ale bydlíte na předměstí. Nebo v ní můžete dokonce sami bydlet.

010

Jestli tu budovu uvidíte, zastavte se na vteřinku a uvažte, jaké úžasné mystérium to je. Bude tam stát ještě dlouho poté, co otočíte poslední stránku téhle knihy, a dlouho poté, co budeme po smrti a tato slova budou dávno zapomenuta. Začátek a konec času se odehraje mezi těmito zdmi, mezi střechou a podzemním parkovištěm. Ale nyní, kdy je stará jen pár desítek let, je to rostoucí div v počátcích svých dnů a tato kniha je krátkou kronikou jejího mládí.

Nad hlavním vchodem je omšelými černými kovovými písmeny, připevněnými na zeď rezavějícími šrouby, vyvedeno její jméno: Seville na Roxy.

KAPITOLA DRUHÁ, VE KTERÉ NAŠEHO HLAVNÍHO HRDINU IANA ČEKÁ STRAŠLIVÝ PÁD

Náš příběh nezačíná nebezpečným skokem zlaté ryбки jménem Ian z akvária na balkoně ve dvacátém sedmém patře, kde – nakolik to pro něj bylo možné – obdivoval výhled na panorama městského centra.

V dlouhých stínech vrhaných v pozdním odpoledni působí město jako latkový plot složený z výškových budov. Jsou tam zaprášené prosklené stavby, které odrážejí slunce v odstínu červené jako planeta Mars. Jiné jsou jako kovově modrá zrcadla a další zase jen obyčejné bloky z cihel a betonu. Jsou tam věže kancelářských budov připomínající trůny, které zdobí firemní loga jako koruny, a jsou tam hotely a činžovní domy ježící se balkony, jež pokrývají každou jejich svislou plochu. Všechny jsou vražené do země, jakoby rozdělené podle mřížky, která vnáší určitý řád do jejich jinak zjevného nesouladu.

Ian se dívá na tuhle megalitickou zahradu mrakodrapů a vidí jen tolik divů, kolik jeho mysl dokáže obsáhnout. Je zlatá rybka s ptačím pohledem na svět. Zlatá rybka vyzdvížená na betonové desce s božím výhledem, jejíž mozek jí neumožňuje plně pochopit, na co to hledí, ale zároveň tím ten výhled činí ještě úžasnějším.

Ian neprovede svůj skok z balkonu asi tak do kapitoly padesáté čtvrté, kdy děsivý sled událostí vyvrcholí příležitostí k úniku z vodního vězení. Ale z několika důvodů Ianem začínáme. První je ten, že je životně důležitým vláknem, které poutá lidstvo dohromady. Druhý je, že při kapacitě rybího mozku čas a prostor znamenají málo, protože jsou neustále znovuobjevo-

vány. Nezáleží na tom, zda skočí nyní, za patnáct minut, nebo jestli skočil před patnácti minutami, protože Ian nechápe čas a prostor, ani řád, který mezi sebe navzájem vnášejí.

Ianův svět je koláž událostí bez jakékoli posloupnosti, minulosti či budoucnosti.

Například právě nyní na počátku jeho kariéry *cypriského parašutisty* si Ian pamatuje, že jeho vodní domov stále ještě stojí na laciném skládacím stolku s odlupující se zelenou barvou. Jeho akvárium je nyní až na pár oblázků, malý růžový plastový hrad, chomáč řas na skle a spolubydlícího, šneka Troye, prázdné. Mezi akváriem a jeho bývalým obyvatelem se klene prudce se zvětšující plocha prázdného prostoru. Ianovi nezáleží na tom, že se tato událost ve skutečnosti přihodí až v padesáté čtvrté kapitole, protože už zapomíná, jak se to vlastně stalo. Brzy zapomene i na akvárium, ve kterém strávil měsíce života. Zapomene na ten směšný růžový hrad. S postupujícím časem se ten nesnesitelný Troy nestane jenom vzpomínkou, nýbrž zmizí z Ianova mozečku docela. Bude to, jako by nikdy ani neexistoval.

012

V letu kolem okna ve dvacátém pátém patře se pouze Ianovi naskytne krátký pohled na mladou ženu značných rozměrů, která kráčí přes obývací. V tom prchavém okamžiku, pouhém záblesku v mysli stvoření bez paměti, má žena na sobě nádherné roucho a pohybuje se se stejnou elegancí a půvabem, s jakým ji halí splývající záhyby jemné látky, již má na sobě. Roucho má fantastický odstín červené barvy. Nazval by ho karmínovým, kdyby to slovo znal. Žena je k Ianovi otočená zády a on obdivuje elegantní střih róby, který zdůrazňuje její smyslné tvary a prohlubeň mezi osvětlenými lopatkami. Právě obchází konferenční stůl. Způsob, jakým se pohybuje, prozrazuje určitou bojácnost až s nádechem hrůzy. Špičky nohou má lehce sto-

čené dovnitř a kolena se lehce dotýkají. Jednu ruku si omluvně drží přes břicho, druhou si opírá o bok. Prsty má pevně propletené.

Uprostřed obývacího pokoje je vidět také oblá masa mužského těla. Muž má paži nataženou k ní, masité předloktí hustě porostlé chlupy, oči plné štěstí. Tváří se poklidně v kontrastu se strachem ve tváři ženy. Jeho rty zvlíná náznak úsměvu. Vypadá jako člověk v objetí milované osoby.

Všechno tohle je jen záblesk, nehybný okamžik, ve kterém Ian májí dvacáté páté patro na své cestě k dosažení mezní rychlosti. Se svým vnímáním zlaté rybky nemůže Ian v myšlenkách uchopit tu prazvláštně božskou podstatu existence této stálé rychlosti. Kdyby mohl, žasl by nad úžasným měřitelným řádem, který gravitace vnáší do chaosu všeobecného dění, nad harmonií manželského svazku konstantního zrychlení s mezní rychlostí, které všechny objekty padající volným pádem dosáhnou, ale přesáhnout ji nikdy nemohou. Má toto univerzální číslo božskou podstatu, nebo je to pouhá fyzika? A pokud je to fyzika, není i ona božského původu?

Protože nemá Ian nad svým letem téměř žádnou kontrolu, volně se ve vzduchu otáčí, a tak se mu naskytne pohled na rozlehlou plochu bledě modrého nebe a stovky třepetajících se listů bílého papíru, ladně kroužících vzduchem, které tu půvabně poletují, a hned se zas k němu střemhlav snášejí jako hejno mořských ptáků k rybářské lodi. Kolem Iana se ve větru točí přesně dvě stě třicet dva stránek rozepsané disertační práce. Na jednom z těchto listů, prvním, který vylétl na cestu dolů a teď se pohupuje ve vánku pode všemi ostatními, je titulní stránka a na ní tučným písmem vytištěno **Fytolitické nálezy z období pozdního pleistocénu a holocénu v kaňonu Lower Salmon River v Idahu** a pod tím kurzívou jméno autora – *Connor Radley*.

Sestup papírů je mnohem jemnější než neohrabaný střemhlavý pád zlaté rybky, kterou evoluce zanechala naprosto nepřipravenou pro prudký let kolem rychle míjejících pater věžáku. Ne, evoluce skutečně nezamýšlela, aby zlaté rybky létaly. Ani Bůh, pokud věříte ve stvoření světa. Ve skutečnosti na tom nezáleží, protože Ian nedokáže pochopit to první, ani věřit v to druhé a výsledek jeho nevědomosti je tentýž. Na příčině v tomto okamžiku nezáleží, protože výsledek je neodvratitelný.

Jak se svět kolem něj točí a výhledy se objevují a zase mizí, zahlédne Ian vždy na krátký okamžik ulici, obzor, širé nebe a lehce kroužící listy papíru. Chudák Ian nemyslí na to, jaká je škoda, že není mravenec, tvor známý tím, že může spadnout z výšky tisíckrát větší, než je jeho délka, a přesto vesele odběhnout na svých šesti nohou. Nenaříká nad tím, že se nenarodil jako pták, což by bylo v dané situaci naprosto pochopitelné. Ian nikdy nebyl nijak zvlášť melancholický ani introvertní. Není v jeho přirozenosti hloubat nebo bédovat. Jádrem Ianovy osobnosti je kříženec *carpe diem, laissez faire a namaste*.

Méně myslet, více konat, to je filozofie zlaté rybky.

„Mít plán je první krok k neúspěchu,“ pravil by, kdyby uměl mluvit.

Ian je bonviván, a kdyby byl schopen se nad tím zamyslet, zjistil by, že to leccos vypovídá o povaze anglického jazyka, když pro tento přístup k životu nemá žádný ekvivalent a musel si ho ukrást z francouzštiny. Jako zlatá rybka byl vždycky šťastný. Nepochází mu, že až mine zbývajících dvacet pět poschodí, tak, pokud se nestane něco naprosto nepředvídatelného nebo záračného, narazí značnou rychlostí na chodník.

Svým způsobem je neanalytická mysl zlaté rybky pro Iana požehnáním. Problémy spojené s hlubším myšlením jsou nahrazeny základním instinktem a pa-

měti, která má rozsah zlomku vteřiny. Spíš okamžitě jedná, než by promýšlel a plánoval. Nad ničím se dlouho nepozastavuje ani nezamýšlí. Jen co si svoji kritickou situaci uvědomí, jeho mozeček myšlenku hned zase blaženě propustí a opět ji objeví až o něco později. Díky tomu dobře spí, jelikož nemá žádné starosti a hlavou se mu nehoní změt' myšlenek.

Na druhou stranu je opakované uvědomování si děsu z pádu z fyziologického hlediska dost vyčerpávající. Je to to kulometné vylučování adrenalinu, to opakování prudké reakce na let, co tenhle zlatý rybí nugget vyčerpává.

Takže, co jsem to dělal? Proboha, nemůžu dýchat. Do prdele, padám dolů z věžáku! Takže... co jsem to dělal? Proboha...

Nemyslíci jsou skutečně požehnaní.

Ale, jak jsme si zdůraznili už dříve, když se vrhl z balkonu ve dvacátém sedmém patře a než se dostal sem ke dvacátému pátému, náš příběh Ianem nezačíná.

KAPITOLA TŘETÍ, VE KTERÉ KATIE PŘICHÁZÍ K SEVILLE NA ROXY S DŮLEŽITÝM POSLÁNÍM

Náš příběh začíná asi tak půl hodiny předtím, než se Ian vrhne dolů. A na začátku je Katie, přítelkyně Connora Radleyho. To je ona, kdo stojí před východem z drug-storu o dva bloky dál a hledí do paprsků slunce zářícího v pozdním odpolední. Jednu ruku má položenou na klice, ale místo aby otevřela dveře a vyšla z obchodu, kouká nahoru po Roxy. Chodník kypí chodci tlačícími se rameno na rameno a vozovka je ucpaná nárazníky na nárazníky začínající dopravní špičkou.

Vedle obchodu je staveniště, před kterým stojí billboard s nápisem: *Budoucí domov Baineston na Roxy, 180 přepychových bytů ke koupi už nyní*. Čistými liniemi je tam nakreslená hranatá prosklená výšková budova se stromy a procházejícími se lidmi. Stromy i lidé jsou pouhé náčrtky v porovnání s jasným zobrazením domu. V jednom rohu billboardu je nalepený plakát. Na něm je napsáno: *40 % prodáno*. Na jedné straně se trochu odlupuje a krouť, což přiměje Katie k zamyšlení, jak už je tam asi dlouho. Její pohled přitahují lidé na obrázku, anonymní a rozmazaní pohybem, jejichž těla vyplňují více prostoru než lidé skuteční.

Když před deseti minutami vstupovala do obchodu, staveniště bylo plné civících dělníků s helmami na hlavách. Vzduch byl cítit spálenou naftou a cementovým prachem. Ignorovala jejich upřené pohledy. Slyšela, jak se baví, ale z jejich hovoru zachytila jen pár oplzlých útržků, ze kterých poznala, že mluví o ní. Bylo to dost na to, aby jí to bylo nepříjemné, ale ne dost na to, aby té smečce mohla nevhodné chování vytknout, pokud by k tomu tedy sebrala odvalu.

Staveniště je nyní opuštěné a všechny stroje ztichly. Před vraty z pletiva stojí osamocená postava. Na sobě má modrou uniformu s nášivkou *Griffin Security* na rameni a druhou se jménem *Abmed* na hrudi. Vedle sebe má židli, ze které trhlinou v potahu vyhřezává boule oranžového molitanu.

Katie je krásná mladá žena s krátce střiženými hnědými vlasy, bledě modrýma očima obtaženými černou tužkou a ostrou bradou. Ne že by se s takovým zaujetím rozhlížela po ulici, jen čekala, až si dělníci vezmou svoje krabičky s obědem a odejdou. Otevře dveře a vyjde na ulici, kde se její drobná postava srazí s měkkou kulatou horou jménem Garth.

Garth je špinavý neoholený chlap v zaprášených montérkách s helmou na hlavě. Jsou z něho cítit dřina, pot a prach. Garth má na zádech batoh a v jedné ruce nese nadouvající se plastový pytel. Volnou rukou se natáhne, aby zachytil Katie, která po odrazu od jeho masivního těla klopýtne o krok zpět.

„Promiňte,“ mumlá Katie. Je trochu v rozpacích, ale ve skutečnosti myslí na něco jiného. Úkol, který má před sebou, odvádí její pozornost od okolního světa.

Garth se usměje, neustále myslí na to, jak je velký a jak zastrašujícím dojmem působí na lidi, co ho neznají. Je jeho první přirozeností pokoušet se rozptýlit jakékoli myšlenky na to, že by mohl představovat hrozbu.

„Nic se nestalo,“ pronese a chvíli stojí v trapném tichu, jak čeká, jestli Katie dodá ještě něco. Když ale neřekne nic, kývne na ni a pokračuje v chůzi.

Katie sleduje, jak Garth přechází na červenou přes ulici, noří se do provozu a vyhýbá se autům. Trochu poskočí a pak rychle kráčí nahoru po Roxy směrem k Seville. Katie čeká před bzučícím neonovým vývěsním štítem lékárny, protože nechce, aby to vypadalo, že ho sleduje, ačkoli se nijak nezamýšlí nad tím, proč jí na tom vlastně záleží. Přechází sem a tam dost dlouho

na to, aby si ji Ahmed z Griffin Security začal podezřívavě prohlížet. Katie si nevšimne, jak Ahmed sáhne na vysílačku a pak spustí ruku k opasku a položí ji na pouzdro s taktickou nabíjecí baterkou Guard Dog Security se svítivostí 240 lumenů. Ve skutečnosti Katie ani neví, že baterka může být taktická, ani co z ní vlastně taktickou baterku dělá.

Jak tak stojí v hluku dopravy proudící ulicí, myslí Katie na Connora, na to, jak se poprvé potkali na univerzitě. Byl vyučujícím asistentem na přednáškách, na které chodila, a ona k němu šla na konzultaci kvůli nadcházející zkoušce. Zašli potom spolu na kávu a bavili se o všem možném kromě přednášek. Connor je hezký a okouzlující a Katie se cítila polichocena, že je v centru jeho pozornosti. Zdál se tak zaujatý jejími názory a myšlenkami. Okamžitě k němu pocítila pouto, zvláštní spojení, které ji přimělo k úvahám, jestli láska na první pohled nakonec skutečně neexistuje. I tak jí ale možnost lásky na první pohled po všech těch letech, kdy věřila, že se vyskytuje pouze v romantických komediích a románech, připadala poněkud absurdní. Pak Katie začne přemýšlet o tělesnosti jejich vztahu během posledních bez pár dnů tří měsíců. Katie mu řekla, že ho miluje, a on, jak ležel zamotaný ve změti prostěradel po vášnivém výbuchu sexu, jenom něco zabručel.

Při zpětném pohledu po prvním pozvání na kávu následovaly přesně dvě doma uvařené večere, tři rande v kině a osm nočních flámů po barech, vyplněných pitím a tancem (na rozdíl od většiny mužů je Connor úžasně citlivý tanečník, zdálo se, že jeho tělo přesně reaguje na její pocity). Zbytek jejich společně stráveného času sestával z téměř každonočního píchání v Connorově bytě.

Katie si je vědoma toho, že se zamilovává rychleji a z méně důvodů než většina ostatních lidí. Ne že by